

ACC. N:R M. 14513:1-6.

Landskap: *Skåne* ..... Upptecknare: *Hans Hedberg, Alstad*
Härad: *Skotts* ..... Berättare: " " m. fl.
Socken: *Fru Alstad* ..... Berättarens yrke: *f. d. snickare ö. lantbr.*
Uppteckningsår: *1958* ..... Född år *1873* i *V. Alstad*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fordon, deras bruk och anskaffning. s. 1-6.

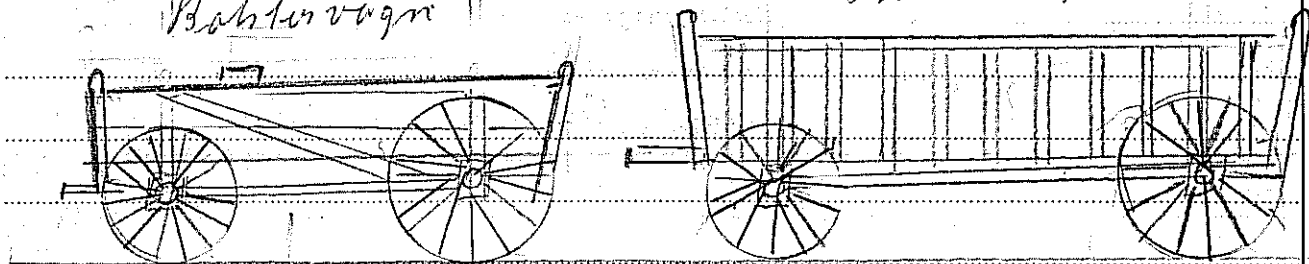
LUF 108.

Fordon deras bruk och anskaffning.
 Det var vanligt i äldre tider att händerna
 hade en vagn till vart par hästar,
 När i tiden var vagnerna utan fjäder
 de kallades för balstuvagnar. De äls-
 tade vagnarna var små och låga, de hade två
 slaga häckor bräckhäckor när de körde till
 stan med spannmål och när de körde ut gördet,
 när de körde in röl och hä hade de tunga
 hösthäckor, de var vanligtvis spetshäckor.
 De flyttades fram och bakåt i tungen i från
 varandra och gjordes fast med en stång
 som gick från framkärva till bakkeru och
 kallades för tångvagn. Håstuvagnarna hade
 gartar. När de körde med vagnen med bräck-
 häckorna hade de bruket i ryggen att sitta
 på. Hjuln var små och bestod med bjulchen
 på spjället med smidda spik, de bakre hjulen var störst.

ACC. NR. M. 14513:2.

Rohstuvagn

Glastuvagn

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

21.

Plus länge de haft dessa vagnar ut man ej,
men det hade nog varit i flera hundra år,
försut hade de ju vagnar byggd av trä med
träaxelar och hula trähjul, men det är det ingen
som minns nu.

I mitten av 1800 talet började skaffa sig
fjädervagnar, de som hade stora gänclar bestående
en större och en mindre fjädervagn den mindre
var för en häst och kallades för trubankavagn,
den användes till nättare körstar den användes
även som resvagn. Den större fjädervagnen
användes att köra med spannmål eller köra
II som turor och v.d.

Leckan de hade skaffat sig fjädervagnar
köpte de stärrer och gränsbalksterrvagnar,
på de stärrer gårdarna köpte de med dessa
ändå till de fick litvagnar.

I slutet av 1400 talet väsjudska skaffa
resvagnar de försatte var med 2 räten
senare charabungen kom till viktoria och gigg
Herrskapsfolk hade haft resvagnar långt
före känderna. På den tiden var det smed
och vagnmakare som tillverkat vagnarna.
På de stärrer gårdarna hade de en huggedräms
som kunde göra träarbeten till vagnar och
lantbrukssredskap, de hade även en smed
som kunde bestå och reparera vagnar och andra
jordbrukssredskap dessa hantverkare var
anställda på stat och äro löns.

De allra ähste vagnarna fick även användas
till ett härt fort med de ludd halva i vagnen
så ludd de äkeddyner som de satt på så hade de
fjällar och tjäcken om sig.

Härrar var vanliga på gårdarna förs de använde
dem när de mängtude de kallades därför mängd
härrar, de kunde tjippas bakåt.

Sombrukarna hade dem till ett härt gidsel
med de kallade dem quampa härrar.

Hjälpar och städer hade alla förs till och med
hursjuka hade en som de rjstr drog när de
skulle till möttan. Hjälparna var med bestagna
medor knubbarstider var helt av trä de mindre
städerna användes när de skulle kära till gille
eller när de hade städparti, Men när de skuttede
barnen till skolan Gigger var med två hjul
säte och potsack.

Nya typer av vagnar infördes på slutet
 av 1800 talet till exempel charulanger, landier
 och viktoriavagnar. De hade tilligång varit
 i bruk av herrskapen men hur länge det man
 ej dessa vagnar användes till bilarna kom
 till det var på detta århundradet, nu är alla
 sådana vagnar nerstuds. Det var en tid
 under sist utskrift då det inte fanns bussen
 då togo de gamla vagnarna fram och användes
 Vagnarna bestod vanligt vis av rinderna
 och vagnmakarna. I varje by fanns färre
 en med och en vagnmakare, det var yrkesmän
 och hade hantverks som huvudnäring
 Om de hade något barn på vagnarna var
 men ej, men de hade nog sina kännetecken
 på sina arbeten. Finerna på vagnarna var
 man istå. Hantverksmässig framställning
 av vagnar slutade med 1800 talet slut.

Min morfar har berättat att då han var
 lantbrukare det var 1840 till 1870, han hade två
 hästar och en bakhästarvagn, dessa vagnar kallades
 för skomparvagnar. Den vagnen körde han
 både till Malmö och Ystad, där var två och en
 halv mil till bägge städerna, han körde till
 Ystad för en lumpvagn för en ridan resa
 fick han en sipselutes banta det vill säga
 en och femtio. När han skulle sälja spanmål
 körde han till Malmö. En gång gick baka-
 acetten av på mitten när han var halvväg
 men han band ett starkt snur om axeln och
 bakhjulet sen slog han vatten på snuret och det
 höll både till stån och hemigen. Då hade en
 tjärhimpel med sig när de körde till stån
 de fick smälja vagnen innan de körde hem
 kom vagnen att gnista i stån fick de banta
 rade de